

CVIČEBNÍ LISTY

Příloha „Vojenských rozhledů“.

Redaktoři: Brig. generál Jiří Birula a podplukovník gšt. František Pohunek.

Major gšt. Alois Fišera:

Útok pluku.

(Mapy: 1:75.000 Vlašim, Pelhřimov, 1:25.000 4254/1 a 2.)

(Dokončení.)

2. K odsunutí raněných dá zřídit plukovní obvaziště, a to s počátku v Dobré Vodě. Je to 2 km za frontou, komunikačně to vyhovuje. Později — asi po dosažení 1. divisního cíle — bude záhodno obvaziště přesunout asi do prostoru Moraveč. Je to vhodné umístění vzhledem na další útok pluku a komunikace.

3. Pro odsunutí nemocných koní nemůže učinit jiné opatření než je soustředit u kuchyňského trénu, odkud budou odesíláni nebo odvezeni do divisní sběrné péči divise.

4. Kuchyňské trény byly se svými jednotkami v lesích jižně od Dobré Vody. Zatím není důvodů, aby velitel pluku měnil jejich umístění. Na jejich pohyb bude třeba pomýšlet, až teprve by byl patrný větší spád operace, nebo k večeru.

N á m ě t.

(2. pokračování.)

1. V 8.10 hod. dosáhl p. pl. 7 1. divisního cíle (raketa). V 8.30 hod. je veliteli pluku známa situace podle průsvitky (příloha 2).

P. pl. 8 dosáhl rovněž divisního cíle.

O jezdecké brigádě není zpráv.

Další vyrazení útoku je nařízeno na 10.30 hod. po přemístění dělostřelectva.

2. Za boje zjistil p. pl. 7 v prostoru 640 a 644 Zlatenka I./2. prapor (p. pl. 2 náleží k 1. divisi), v Leskovicích narazil na části II./2. praporu, které ustoupily na les východně od Leskovic. Z okrajů lesa východně od Leskovic a od nádraží N. Cerekev palba nepřátelských kulometů. Dělová palba přichází ze směru Čížkov.

3. V 9 hod. dostal velitel pluku zprávu od velitele divise, že 1. jezdecká brigáda v 7.30 hod. dosáhla čáry Hejlov kóta 602, vnikla do Pelhřimova a postupuje dále k severu.

Rozhodnutí velitele p. pl. 7?

★

a) Posouzení situace.

Průběh útoku.

Pluk dosáhl 1. divisního cíle asi za 1½ hodiny. Postup do hloubky 2—3 km byl tedy poměrně rychlý. Je to zřejmě mohutnost prostředků útočnickových, která zvláště proti poměrně slabě připravené nepřátelské obraně (posily přišly v noci) akci uspíšila.

Nepřítel.

Nepřítel byl nucen ustoupit. Byla zjištěna nová jednotka (2 prapory p. pl. 2), a to na ose Zlatenka — Leskovice. Tento pluk náleží k 1. divisi. Jde asi o jednotku 2. sledu, která byla zjištěna severně od Želivky, protože zde byl dosud S. III, do jehož svazku 1. divise (podle číslování) ne náležela. To může ovšem posoudit přesně vyšší velitelství.

Nepřítel má nové odpory na okrajích lesa východně od Leskovic a v prostoru nádraží N. Cerekev.

Další odpory možno očekávat v prostoru Čížkov.

Nepřítel — jednotka 2. sledu — může být v pohybu k frontě. Tento pohyb by si mohla částečně zajistit předsunutím jednotek. Prapory, na které pluk narazil, mohou tedy být jednotky, předsunuté v nejnebezpečnějším směru (po hřbetě Ůchozka — Zlatenka), kdežto jádro divise může být v postupu. Zdá se to také pravděpodobné, protože, kdyby zde bylo víc jednotek než předsunuté prapory, narazil by pluk v pásmu širokém přes 3 km a při proniknutí do hloubky 3 km i na jednotky jiné.

V tomto případě, jde-li o zajištění přesunu vyšší jednotky, mohli bychom očekávat střetnutí s nepřítelem, který je v pohybu. S hlediska našeho dalšího útoku, byl by nám v tomto případě v nejbližším okamžiku nebezpečný zalesněný prostor mezi Leskovicemi a Čížkovem, odkud možno očekávat překvapení. Proti tomuto nebezpečí třeba učinit zajišťovací opatření.

Je také možné, že nepřítel nechává ustupovat předsunuté jednotky a s jádrem chce vyrazit ve vhodném okamžiku k protiútku. Pak bychom byli k těmto předsunutým částem v poměru pronásledování.

Nezdá se pravděpodobné, že by se chystal k obraně ve větší hloubce — terén mu pro ni nedává zvláště výhodných podmínek. Rovněž nelze pomýšlet na to, že by ustoupil na celé frontě.

Obě pravděpodobnější možnosti poměru k nepříteři (střetnutí, pronásledování) vedou k závěru, že je třeba jednat rychle. Čím více času dáváme nepříteři, tím v prvním případě narazíme na větší síly a na nepřítele lépe připraveného, v druhém případě pracujeme v jeho intencích, nechávajíc se zdržovat zadními sledy.

Vlastní situace.

Pluk má zasazen II. a I. prapor, které útočily v 1. sledu. Jejich pásmo je nyní široké 2600 m. Prapory mají všechny své jednotky vydány, I./7. má dokonce dvě roty pomíchány.

Křídelní prapor III./7. má zasazenu jen 1 rotu a 1 čet.

Prapor 2. sledu I./8. se na postupu za jižním křídlem přemísťuje do údolí západně od Na vrších. Tamtéž se stahuje jeho kulometná rota.

Rota tanků je shromážděna západně od Na vrších.

Minometná rota. 2 čtyři minometů jsou zasazeny — po jedné v prospěch II. a I./7. praporu. Jedna je volná v prostoru jižně od 644 Zlatenka.

Dělostřelectvo se postupně přemísťuje.

Sousedé.

Pěší pluk 8 a divisní eskadrona jsou na výši pluku. Jezdecká brigáda dosáhla v 7.30 hod. Pelhřimova. Je v poměru k pluku předsunuta.

Situace je příznivá. Útok se zdařil, nepřítel byl nucen ustoupit a jeho nynější obrana je asi jen improvizována.

Útok pluku má vyrazit podle rozkazu velitele divise v 10.30 hod. po přemístění dělostřelectva. Útočný sled bude stát na prvním cíli divise asi dvě hodiny dvacet minut. Je to mnoho. Pro postupujícího nepřítele je to 8 km — 10 km, pro ustupujícího nebo připravujícího obranu je to čas. Bylo by možno nějak vyrazení urychlit?

II. a I./7. prapor jsou na širokých frontách, nemají záloh. Jejich použití dává málo naděje na úspěch do větší hloubky.

III./7. prapor má téměř celé dvě roty a 1 kulometnou četou nezasaženou. Mohl by skoro ihned vyrazit ve směru, na kterém je orientován.

I./8. prapor je na postupu. Do prostoru, odkud by mohl vyrazit k akci (prostor Na vrších — N. Cerekev) měl v 8.30 hod. asi 2½ km. Ty urazí za necelou hodinu, není-li nepřátelská dělová palba silná, a asi za 1¼ hodiny, bude-li silnější. Jeho rozvinutí by si vyžádalo asi 30 minut, takže prapor by mohl být připraven k vyrazení asi v 10 hodin.

Časový zisk 30 minut vzhledem k určitému risiku díle akce je malý, nebude tudíž velitel pluku s předčasným vyražením tohoto praporu počítat. Mohl by tedy urychlit vyrazení jen u jednoho praporu (III./7.) Jakou podporu mu může dát?

Dělostřelectvo. Tou částí dělostřelectva, která se už asi od 8.10 hod. mohla přemístit. Ze skupiny přímé podpory, která podporovala pluk, mohou to být v 9.30 hod. už oba oddíly, které podporovaly II./7. a I./7. prapor. Kdežto třetí (II./3.) oddíl, který byl orientován na celou frontu pluku, zůstával asi zatím na místě.

Minomety. Minometná četa, která je volná, potřebuje k přesunu do prostoru N. Cerekev — má tam asi 3 km — zhruba asi tolik jako I./8. prapor. Bude tam pohotova k palbě asi v 10 hod.

Tanky. Mají do prostoru Cerekev — budeme-li je chtít přesunout skrytě — asi 3 km pochodu — trvání asi 15 min. Počítáme-li na dodání rozkazu 30 minut, na dohovor s velitelem pěchoty na místě, na orientaci a na přípravu vyrazení asi 15—20 minut, mohly by být připraveny k vyrazení za hodinu, t. j. asi v 9.30 hod.

Hledáme-li možnosti pro použití tanků, vidíme, že nám je velmi omezuje železniční trať mezi Leskovicemi a N. Cerekví. Skoro v celém průběhu je buď na náspu nebo v zářezu, takže ji musíme pokládat pro tanky za překážku. Mohli bychom tedy použít tanků jen jižně anebo jihovýchodně od trati, t. j. proti hřebítku jižně od stanice. Další použití do hloubky by bylo možné teprve tehdy, až by pěchota překročila železnici tak, že by buď mohl být upraven přechod technickými jednotkami, nebo by mohlo být použito bezpečně silničního přechodu u žel. stanice N. Cerekev.

Mohl by tedy dříve než v 10.30 hod. vyrazit jeden prapor — III./7. který by mohl dostat podporu části dělostřelectva a pro akci jižně železnice i rotu tanků. Mimo to by měl podporu sousedního I./7. praporu.

Jeho vyrazení by bylo možné asi v 9.30 hod. (dodání rozkazu od 8.30 hod. asi 30 minut, příprava praporu k vyrazení a dohoda s jednotkami, které společně pracují, opět asi 30 minut), takže proti nařízenému vyrazení divise by to byl náskok asi jedné hodiny. Tento náskok — vzhledem na probrané možnosti nepřítele — by byl vítaný.

Ovšem omezené prostředky, která má velitel pluku v ten okamžik skutečně k použití, nedovolí mu akci na celé frontě. Také omezená možnost použít těchto prostředků v celém prostoru (tanky) usměrňuje velitele jen na část jeho prostoru.

Velitel pluku učiní tedy dvě rozhodnutí:

1. S útokem na celé frontě vyrazí v 10.30 hodin, jak je předvídáno velitelem divise.

2. S prostředky, které může soustředit pro útok už asi do 9.30 hodin, vyrazí ihned, jakmile budou soustředěny, a zmocní se jimi hřebítku jižně od nádraží N. Cerekev, aby tak nepříтели, je-li na ústupu, nedal tolik času, je-li v obraně, připravil vyrazení útoku celého pluku v 10.30 h.

Rozkaz velitele pěšího pluku 7 pro útok v 9.30 hod.

„III./7. prapor podporován rotou tanků a jedním oddílem dělostřelectva vyrazí podle rozkazu velitele praporu (asi v 9.30), aby se zmocnil hřebítku jižně od nádraží N. Cerekev.

Útok bude chráněn umlčováním hřbetu 613 žel. stan. Nová Cerekev, které provádí I./7. prapor svými kulomety a přičleněnou minometnou četou a ostatní dělostřelectvo, pokud je v postaveních.

Četa minometů z prostoru jižně od trig. 644 a technická rota se přesunou do prostoru N. Cerekev.“

Tento rozkaz velitele pluku bude připraven postupnými zvláštními rozkazy na jednotlivé jednotky.

K útoku v 10.30 hod. může použít jen praporů III./7. a I./8. Ostatní dva prapory jsou v takové situaci, že jich může být použito teprve po překročení nebo se mohou jen připojit.

Tanků nebude moci být použito při vyrazení útoku v 10.30 hodin pro uvedenou už překážku. Bude spíše možné použít jich až podle vývoje situace k využití úspěchu.

Směr útoku (úsilí) je dán zhruba opět úmyslem velitele divise — po východních svazích hlavního hřbetu.

Pro pluk je třeba směr hlavního úsilí určit podrobněji. Jsou zde dvě možnosti, z nichž každá má svou nevýhodu:

a) přimknouti se více k lesům východně od Leskovic a útočit tak co nejblíže hřebenu. Tak je možno zmenšit možnosti bočních paleb s převyšujících svahů na severozápadě a zúžit prostor, který bude třeba z tohoto důvodu nezbytně umlčet. Nevýhoda tohoto směru je, že může být ohrožen protiútokem z lesa;

b) vzdálit se tomuto nebezpečí z lesa a útočit víc na východě — asi ve směru N. Cerekev — kóta 592. Tím se ovšem zvětšuje prostor, který je nutno umlčet, aby byly umlčeny zbraně, které jsou event. umístěny při okrajích lesa a v prostoru Čížkov, odkud mohou působit bočně.

Výhodnější směr se zdá směr první — asi 612 Na vrších — 614 východně od Čížkova. Prostor, odkud lze ovládnout útok bočně palbami, se tím zmenšuje a nebezpečí protiútoků se musí zmařit sestavou a ochrannými palbami.

Od hřbetu jihozápadně od Čížkova (kota 620 a okraj lesa), by byl výhodnější směr západně od Čížkova (od k. 620 přímo po hřbetu). Tento směr však znamená přenášení úsilí a mimo to by vyžadoval, aby průchod severního praporu lesem byl tak rychlý, aby na hřbetu nenastalo zdržení. Na tento postup lesem můžeme mít jen malý vliv. Všecko tam závisí na provádějících. Proto bude lépe zůstat v celém průběhu při směru 612—614.

Rozkaz velitele pluku.

I. Situace.

Nepřítel byl zesílen pěchotou. Lze očekávat další odpory v prostoru Čížkov — 614 — Stanovice, jakož i protiútok z lesů severovýchodně od Leskovic.

II. Úmysl.

Hlavní úsilí ve směru 612 Na vrších — 614 východně od Čížkova.

Postupné cíle: 1. 620 — okraje lesa západně od Čížkova — ohyb železnice severovýchodně od žel. st. Nová Cerekev — železnice.

2. kóta 591 (2 km severozápadně od Čížkova) — 614 — Stanovice — 592.

III. Provedení.

1. Sestava: od západu k východu II./7., I./8., III./7. prapor.

Posilové prostředky:

II./7. — 1 četa minometů, 1 doprovodná baterie.

I./8. — 2 čety minometů.

2. Směry útoku:

II./7. — po hřbetě Leskovic — 620 — 611.

I./8. — 612 — 614.

III./7. — N. Cerekev — Stanovice.

Rota tanků je připravena předjet před I./8. prapor, proniknout na Čížkov a zahájit pronásledování.

I./7. v 2. sledu po okrajích lesů jižně od Čížkova.

Při nepřátelském ústupu pronásledují prapory 1. sledu:

II./7. po hřbetě Úchozka,

III./7. ve směru N. Cerekev — Stanovice — Lipice.

3. Podpora útoku.

Přímá podpora I./8. praporu 2 oddíly bez 1 baterie, III./7. praporu — 1 oddíl.

Ochranné palby:

a) Ochrana hlavního úsilí proti protiútoků z lesů západně.

b) Ochranná palba na Čížkov a hřbet mezi Čížkovem a Stanovicemi.

Kulometná rota I./7. praporu podporuje vyrazení a útok I./8. praporu z dosavadního postavení a zajistí držení východiště, dokud útočné sledy nedosáhnou 1. cíle.

IV. SV.*) pluku kóta 612 Na vrších, osa žel. st. N. Cerekev — Čížkov.

I./8. — jako pluku.

III./7. — hřbet západně od N. Cerekve, osa N. Cerekev — Stanovice.

II./7. — Leskovice — Čížkov (silnice).

I./7. — 612, osa 612 — Čížkov.

Brig. generál Jiří Birula:

Jezdecká skupina v bitvě za podmínek střetnutí v zalesněném terénu.

Mapa 1:75.000 Rychnov n. Kněžnou (3956).

N á m ě t.

I. VII. nepřátelský armádní sbor (červený) zatlačil 14. a 15. modrou divisi do 20 hod. 29. dubna¹⁾ na čáru: Sezemice, Časy, Svoboda, Petrovičky, Bolehošť. Lhota. Nepřítel vyvinul zvláště silný tlak na směr Třebechovice, Týniště n. Orli., kde ke konci dne narazil na vybudované postavení u Petrovic a u Bolehošť. Lhoty.

Severně od zalesněného pásma jv. od Hradce Králové byly zjištěny jednotky 20. divise, jižně od tohoto pásma v prostoru Hrachoviště, Sezemice 21. divise.

V zalesněném pásmu nebyla situace k večeru vyjasněna.

II. Vlastní AS. se svými dvěma divisemi v prvním sledu se zařizuje k obraně povšechně na čáře, na kterou byl donucen k večeru ustoupit. Styk mezi divisemi v zalesněném pásmu jv. od Nového Hradce Králové byl během ústupu úplně ztracen.

Velitel AS. měl k večeru k dispozici jezd. pluk 12 ve Vys. Mýtě a od 24 hod. děl. odd. 85 v Kostelci nad Orlicí.

Povšechnou situaci, jak se jevila veliteli AS. ve 24 hod., viz na průsvitce.

III. Válečný stav trvá již 21 dní.

P o z n á m k a: Jezd. pluk 12 dorazil do Vys. Mýta kolem 20 hod. a po 18 km přesunu tam odpočíval. Stav pluku co do mužstva, koní a materiálu je velmi dobrý; morální stav je výtečný, poněvadž pluk 28. dubna jsa na křídle armády velmi účinně zasáhl v nepřátelském boku a byl citován v armádním rozkaze. Ztráty u pluku celkem malé; dvěma normálním eskadronám velí mladí, málo zkušenější důstojníci.

*

*) Poněvadž dočasně opouští osu nařízenou velitelem divise, ohlásí to nebo si pro to vyžádá souhlas, který mu velitel divise dá.

¹⁾ Východ slunce 30. dubna ve 4.40 hod., západ v 19.15 hod. Suché, jasné počasí. Stav vody je všude nad normálem.

V 0.30 hod. 30. dubna dostal velitel jezd. pluku 12 tento rozkaz od velitele AS.: Přesuňte se s plukem zajištěně a co nejdříve přes Jaroslav, Hor. Jelení do Borohrádku. Zvláštní rozkaz následuje.

Velitel pluku nařídil poplach a odjel autem do Chocně na velitelství AS., aby se informoval o situaci, o níž měl jen velmi povšechné zprávy, a aby dostal třebas i ústní rozkazy pro svůj pluk. V Chocni, kam dojel kolem jedné hodiny, byl informován o situaci, jakož i o úkolu svého pluku tak, jak vysvítá ze zvláštního rozkazu, který dostal zároveň.

Zvláštní rozkaz pro skupinu JP. 12.

I. Nepřítel po celodenní ofenzivě dosáhl do 20 hod. 29. dubna čáry Pardubice, Sezemice, Rokytno, Hrachoviště. Severně od zalesněného pásma se zmocnil již za setmění osady Petroviček, Bolehošť a Lhoty, avšak s naším vybudovaným postavením východně od těchto osad není v úplně těsném dotyku. Lze čekat, že nepřítel bude ráno pokračovat v útocích.

Situace v lese nebyla vyjasněna a styk mezi 14. a 15. divisí nebyl ani do 1 hod. obnoven.

AS. se bude bránit na čáře dosažené k večeru.

II. Záleží mi hlavně na udržení souvislosti fronty mezi vyššími jednotkami, aby nepřítel nemohl využít zalesněného pásma k rozšíření svého dosavadního úspěchu.

III. Skupina velitele jezd. pluku 12: jezd. pluk 12, SPO. 14 a děl. oddíl 85 pronikne přes Vys. Chvojno do prostoru Bělečko, Hoděšovice. Udržením tohoto prostoru zajistí severní křídlo 14. divise, které je v prostoru osady Byšť; vyhledá a udržuje styk s 15. div., jejíž jižní křídlo není přesně známo a je pravděpodobně v lese jihozápadně od Petroviček.

SPO. 14 je v Holicích a Vám ihned k dispozici, děl. oddíl 85 se přemísťuje do Borohrádku, kde bude kolem 5 hod.

IV. SV. 14. divise: Dol. Roveň,

SV. 15. divise: Týniště n. Orl.,

SV. vel. JP. 12: na ose Borohrádek, Vys. Chvojno, Bělečko.

Velitel AS.

*

Nyní, jako i při obdobném cvičení jezdecké skupiny, které jsem uveřejnil v Cvičebních listech v březnovém, dubnovém a květnovém čísle XVI. ročníku VR., prosím čtenáře, aby zakreslil do mapy celkovou situaci, vžil se trochu do ní a uvažoval sám o nejvhodnějším způsobu provedení úkolu, který dostal velitel jezdeckého pluku 12. Jen takto bude dosaženo účelu i tohoto cvičení.

Především, jaká bude činnost velitele pluku, jehož skupinu označíme zkratkou JP. 12?

Budeme uvažovat o tom, kdy a kde se rozhodne velitel JP. 12 k akci a k jaké. To může učinit buď ihned na místě po prostudování zvláštního rozkazu, nebo po návratu k svému pluku. Konečně také až po zjednání osobního styku s velitelstvím 14. divise, která může mít již podrobnější zprávy z fronty, podle okolností i s velitelstvím 15. divise.

Má-li na to velitel JP. 12 čas a je to nezbytné? Zajisté ano, avšak úkol skupiny i při nevyjasněné vlastní situaci je do té míry jasný, že si velitel skupiny může již ihned, a to třeba i jen v hlavních rysech, načrtnout provedení stanoveného úkolu, aby pak při osobním styku s velitelem, k nimž se odebere, měl již jasný úmysl, co chce dělat.

První činností našeho velitele tedy bude jeho rozhodnutí, nehledě k tomu, že v tom prostoru, v kterém má se svou skupinou zasáhnout, o nepříteli neví nic, terén vůbec nezná a musí se spokojit mapou; vlastní situace v lese „nebyla vyjasněna“...

Zůstává tudíž jen jeden jediný prvek naprosto jasný, a to je úkol, který jako vždy zůstává nejdůležitějším činitelem při každém rozhodování.

Tento náš příklad, kdy většina prvků rozhodnutí je dosti problematického rázu, není ovšem nějakou zvláštní výjimkou, ba naopak musíme uznati, že u jezdeckta jest a bude skoro pravidlem. Moderního jezdeckta jako zbraně velmi pohyblivé bude, zejména v našich poměrech, používáno neobyčejně hospodárně, to znamená, že nezůstane dlouho zasazeno na jednom místě, kde by bojovalo výhradně jako pěchota, nýbrž po splnění svého hlavního poslání, t. j. zásahu manévrem v pravý čas a na pravém místě, bude zase uvolněno, aby bylo připraveno k novému použití tam, kde bude toho situace vyžadovat. Tím jezdeckto bude velmi často konat přesuny za frontou a zasahovat z hloubky, tudíž do terénu neznámého a po většině do vzniklých mezer nebo na křídle, kde jak vlastní, tak i nepřátelská situace bude obvykle nejasná.

Musí tedy každý jezdecký velitel být velmi dobře vyzbrojen fantasií, která dopomáhá k tvoření správných předpokladů a dojmů o nepříteli, dále instinktem a intuicí a na druhé straně velkou duševní pohotovostí, energií, smělostí, hraničící mnohdy až s drzostí, aby se včas rozhodl, a konečně nezlomnou vůlí, iniciativou, rozhodností a samostatností, což jediné je podmínkou úspěchu v provedení.

To poslední, co se týče provedení, vysvítá jaksi samo sebou z charakteristiky jezdeckých akcí, poněvadž vskutku musíme vycházet z toho, že zejména u jezdeckta

1. úkol trvá — to vyžaduje pevné vůle velitele,
2. situace se mění — to vyžaduje iniciativu,
3. čas kvapí — to vyžaduje rozhodnost,
4. nadřízený velitel daleko — to vyžaduje samostatnost.

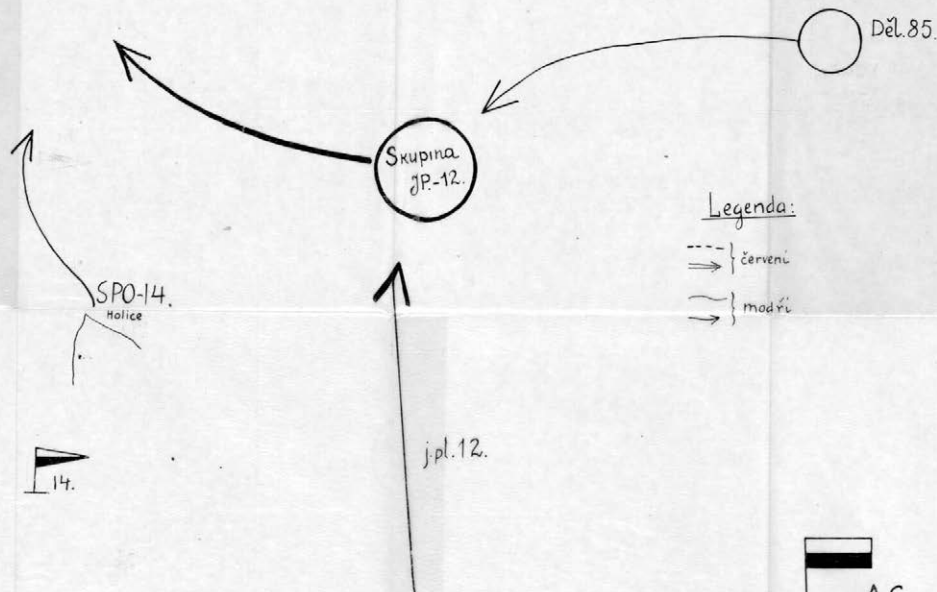
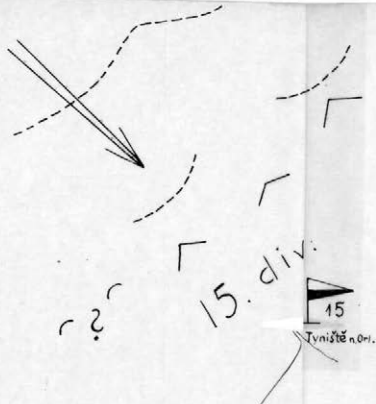
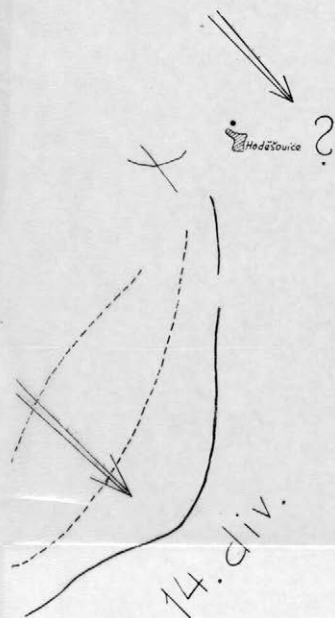
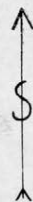
Nejasná situace, kterou jsme si vytvořili v našem konkrétním případě, neopravňuje ovšem našeho velitele JP. 12, aby vůbec neuvažoval a aby se rozhodoval jen instinktivně. Naopak! Jeho úvahy musí se přece dotknout nepřátelských možností, i když o nepříteli nic neví, vlastní situace jak na frontě, tak i u vojsk jemu přímo podřízených, podmínek časových a prostorových a konečně i terénu — všeho ovšem v naprosté souvislosti s úkolem, který dostal. (Příště dále.)

²⁾ Ovšemže úkol trvá zásadně stejně i u jiných zbraní, avšak velitelé jezd. jednotek, vzhledem k velmi rychlému spádu událostí, nepřízní podmínek, které se postupně objevují, jsou často sváděni k nevyplnění stanoveného úkolu.

Situace ve 24 hod 29. dubna

přiložit na mapu 1:75 000

Rychnov n. Kněžnou

Legenda:

